

STIPENDIERAPPORT

Lars-Gunnar Björklunds stipendium: En rapport av Rebecca Candevi om damfotbollens utveckling hos storklubbar utomlands i jämförelse med Sverige.

Sammanfattning

Östgöta Correspondentens sportjournalist Rebecca Candevi djupdyker i hur de tre storklubbarna Ajax, Bayern München och Juventus jobbar med sina damverksamheter genom intervjuer med tränare, spelare och managers. Syftet är att få en större förståelse för var damfotbollen är på väg när klubbarna som har stora varumärken på grund av framgångarna med sina herrlag nu också lägger stora pengar på sina damer. Tv-avtal skrivs, större sponsorer kliver in och förutsättningarna blir bättre i en rasande fart. Samtidigt presenteras även tre intervjuer med representanter från den damallsvenska klubben Linköping FC, en klubb som inte har något herrlag att luta sig emot, för att kunna jämföra förutsättningarna.

Huvudfrågorna som besvaras och diskuteras är:

- Hur arbetar storklubbar utomlands för att utveckla sin damverksamhet och ser de något mervärde i det?
- Vad krävs för att damallsvenskan ska hänga med i utvecklingen när storklubbar utomlands satsar?

Innehåll

Sammanfattning	1
1. Bakgrund – en ögonöppnande resa	4
2. Metod – fyra länder, fyra klubbar	5
3. Resultat.....	5
3.1 Bayern München	5
3.1.1 "Sättet vi arbetar på här är hållbart"	5
3.1.2 Därför stannar förra LFC-stjärnan utomlands	8
3.1.3 Har sett snabb utveckling under nio år i klubben	10
3.2 Juventus.....	11
3.2.1 "I det här landet är fotboll en religion"	11
3.2.2 Guarino har trotsat sin kultur för det hon älskar	13
3.2.3 Inte bara fotboll som är viktig för Ekroth	15
3.3 Ajax.....	16
3.3.1 Ajax damer vill skapa sin egen historia	17
3.3.2 "Hade turen att killarna accepterade mig"	18
3.4 Linköping FC	20
3.4.1 Ordföranden: "Tar för få och för korta steg"	20
3.4.2 "Kunde bli hånad för att jobbade med damfotboll"	22
3.3.3 Asllani – inte bara stjärna utan också varumärke	24
4. Analys	27
4.1 Bayern München	27
4.2 Juventus.....	28
4.3 Ajax	29
4.4 Linköping FC	29
5. Diskussion.....	30
5.1 Löner först – kommunikationen sen. Fördel eller nackdel?.....	30
5.1.2 Hammarby – en klubb på rätt väg.....	31
5.2 Damfotbollen når ut till en annan publik än herrfotbollen.....	32
5.3 Hur ska damallsvenskan hänga med i utvecklingen?	32

1. Bakgrund – en ögonöppnande resa

I uppdrag av min arbetsgivare Östgöta Correspondenten åkte jag till Paris för att bevaka Linköping FC möta Paris Saint Germain i åttondelsfinalen av Champions League. Jag har tidigare läst och hört talas om att utvecklingen utomlands börjar gå framåt i en snabb takt, men först då fick jag se det med mina egna ögon. Det var en riktig ögonöppnare för mig och jag förstod ganska snart att om utvecklingen fortsätter i den här takten kommer damallsvenskan att hamna efter snabbare än vad vi kunnat ana. Den stora akilleshälen är ekonomin. De stora herrklubbarna med starka varumärken utomlands investerar i och bygger upp starka trupper på damsidan. Något som inte ens de herrallsvenska klubbarna kan mäta sig med.

För bara några år sedan hade LFC ett starkt och slagkraftigt lag som under sina bästa stunder absolut skulle kunnat vara med och kämpa om topplaceringar i Champions League. Nu, bara några år senare, är de flesta av de tongivande spelarna hos andra storklubbar i världen. Allt mer svenska talanger försvinner utomlands snabbt och de stora stjärnorna som tidigare letade sig till damallsvenskan öppnar istället upp ögonen för länder som England, Tyskland och Frankrike.

När satsningar på damerna görs och marknadsföringen ökar växer också publiken och intresset.

Den här insikten gjorde att jag ville djupdyka i tre storklubbar för att se hur synen på damfotbollen är. Hur jobbar de? Vad har de för målsättningar? Hur tänker de kring ekonomin?

Genom mina studiebesök och artikelserien som besöken resulterade i kan också de svenska klubbarna ta lärdom av hur storklubbarna arbetar.

2. Metod – fyra länder, fyra klubbar

Under året 2019 har jag besökt fyra klubbar från fyra olika länder med olika förutsättningar. De klubbarna jag besökte var Bayern München i Tyskland, Juventus i Italien, Ajax i Amsterdam och Linköping FC i Sverige. Syftet var att framförallt intervjua personer som sitter på ledande positioner. Men jag valde att även intervjua tränare och spelare under majoriteten av mina besök för att få en större bild över hur klubbarna jobbar och hur spelarna ser på utvecklingen. De tre klubbarna utomlands har en sak gemensamt och det är att de har herrlag med stora framgångar vilket gör att de också har starka varumärken med mycket pengar i omlopp. Den svenska klubben Linköping FC står ensamma utan något herrlag kopplat till dem.

3. Resultat

3.1 Bayern München

Besöket hos Bayern München resulterade i tre intervjuer. Den första var Bayerns manager Bianca Rech som tidigare spelade fotboll själv i klubben men som också en period tillhörde Sunnanå i damallsvenskan. Den andra var med den svenska landslagsspelaren Fridolina Rolfö som när intervjun gjordes fortfarande spelade i Bayern München, men senare blev klar för Wolfsburg. Den tredje var med dåvarande tränaren Thomas Wörle som tidigare spelade fotboll själv i den tyska andradivisionen och när intervjun gjordes hade han varit tränare för Bayern München i nio år.

3.1.1 "Sättet vi arbetar på här är hållbart"

FC Bayern München tog sig till semifinal i Champions League, kom tvåa i den tyska ligan och är rankat som tredje bästa klubbtag av Uefa säsongen 2018/2019. Trots det står den klassiska klubben inför stora utmaningar när det gäller att hänga med när de ekonomiska musklerna spänns på damsidan.

Det är någon timme kvar till matchstart mellan Bayern München och Freiburg. Jag och damsektionens manager Bianca Rech sätter oss ner i ett av de anslutande husen på Bayerns campus som stod färdigt 2017. Sedan bygget blev klart har det blivit bättre förutsättningar för hela klubben men framför allt för damlaget – som kämpar för att hålla sig kvar i den yttersta eliten på klubbnivå. Vissa storklubbar har precis startat upp sina damlag och har sett till att ha bra förutsättningar från början då det investerats i verksamheten från start. Bayern är istället en klubb som haft sin damsektion sedan 1970 och byggt upp den långsamt.

– Det är många som glömmer bort att vi firar 50 år nästa år. Vi var framgångsrika till en början och sedan kom det några år då vi inte var riktigt lika framgångsrika... men 2012 kom ett lyft när vi vann

Bianca Rech, manager för Bayern München.

den tyska cupfinalen och 2015 när vi vann ligan. Det var de största stegen för klubbens framgång. Sedan dess har vi kvalificerat oss till Champions league alla år. Det är en utveckling som sker steg för steg och vi vill fortsätta med den, säger managern Bianca Rech.

Samtidigt som Rech är glad för att storklubbarna runt om i världens satsar på damerna ser hon också en fara med att besluten tas fort och utan någon större eftertanke.

– Sättet vi arbetar på här är hållbart och vi tar det steg för steg. Många tycker att vi arbetar för långsamt, att vi är Bayern med ett starkt varumärke som borde trycka in massor pengar på direkten. Men det är inte vår filosofi och vi jobbar lika dant på herrsidan. Vi försöker vara smarta, förklarar hon och fortsätter:

– Jag skulle inte säga att vi är i en bättre position för att vi funnits längre, utan det viktiga är hur storklubbarna som startat sina damlag nu tar nästa steg. Någon som sitter i styrelsen nu kanske tycker om damfotboll och vill att de ska ha ett lag för att alla andra har det. Om tre-fyra år kanske det är någon ny som tagit den platsen i styrelsen som inte gillar damfotboll alls och laget läggs ner. Då är det bättre för oss eftersom vi har en lång tradition med damfotboll i föreningen som är en naturlig del av klubben. Men om du kollar på damfotboll i allmänhet är det bra att de stora klubbarna kommer in. Det förändrar formerna i Champions League och gör fotbollskartan i Europa större.

Den tyska storklubben står inför en stor förändring inför nästa säsong med nya tränare och flera spelare som lämnar och ska ersättas. Från nästa säsong har de lagt upp en strategi över hur de ska jobba inför de kommande fyra åren. Målsättningen är först och främst att gå om Wolfsburg och bli nummer ett i Tyskland. Därifrån vill de ta nästa steg för att också ha framgångar ute i Europa.

– Det är viktigt för oss att fortsätta kvalificera oss till Champions League. Speciellt nu när det kommer in nya lag från hela Europa. Vi pratar om lag som Manchester City, Barcelona, Paris, Lyon, Manchester United, Juventus, AC Milan... De stora varumärkena satsar och det är viktigt för oss att hänga med. Det är samtidigt inte lätt eftersom alla dessa klubbar har mycket pengar och vill vara framgångsrika även med sin damverksamhet. Marknaden blir större och det blir svårare att få in bra spelare och vara med och konkurrera än vad det var tidigare.

Än så länge är inte damsektionen någon plusaffär för Bayern München. Det är klubben – med pengar från herrsidan – som finansierar den större delen av damernas verksamhet.

– Vi har våra egna sponsorer men får även pengar från de som sponsrar klubben i stort. Men jag tror att när landskapet för marknadsföringen och kommersialiseringen förändras kommer det vara möjligt för oss att tjäna pengar, eftersom intresset för damidrott ökar. Men majoriteten av vår budget nu är från klubben, säger Rech.

När det gäller sponsring. Känner du att fler och fler företag vill sponsra damerna?

– Ja. Det är dags nu och man ser att marknaden förändras. Det är på tiden att någon tar täten och det har börjat med till exempel det Visa gjort genom att gå in och sponsra Uefas på damsidan. De börjar inse vilken potential damfotbollen och även damsport i övrigt har. Det kommer att bli en stor förändring inom de närmaste åren. Det finns mycket potential och vi är bara i starten nu. Det är något som vår klubb börjar inse och även sponsorerna runt omkring. Även för oss kommer det ske förändringar.

Det sker stora framsteg när det gäller förutsättningar, pengafördelning och kommersialisering – men än så länge har inte den stora publiken hittat till matcherna. I alla fall inte i den tyska ligan.

– Det är fortfarande en utmaning. Siffrorna du ser nu som kommer fram i de stora matcherna i Spanien och Italien är bara en pik här och där. Men om du tittar på statistiken över en hel säsong är den ganska låg. Vi måste jobba för att få damfotbollen att sändas på tv. Jag förstår inte människorna som säger att det inte är någon som är intresserad av damfotboll. Om det sänds på utsatta tider varje vecka kommer folk att titta. Vi måste få tv-tid och även bli bättre på att synas mer på sociala medier med Facebook-live och allt sånt. Det är ett bra steg för det ger oss möjligheter att visa upp oss.

När det gäller tv-avtal kommer det bli stora förändringar för den engelska och den franska ligan. Även den tyska ligan kommer ha något slags tv-avtal. Men där ser Bianca flera områden som måste förtydligas för att det ska ge en bra effekt.

– Det går inte att ha matcherna och sändningarna på olika sändningstider lite här och där utan det ska vara lätt att följa ligan. Vi måste ha en utsatt tid där huvudmatchen visas varje vecka, på samma tid och samma kanal. Då är det tydligt och det skulle bli enklare för fansen att följa.

Innan Bianca Recht blev manager för Bayern München har hon en lång fotbollskarriär bakom sig och har bland annat spelat för Frankfurt och Bayern i Tyskland men också för Sunnanå i Sverige. Hon har varit med och sett hur snabbt förutsättningarna för damerna har blivit bättre sedan hon lade fotbollsskorna på hyllan år 2015.

– Jag brukar säga att utvecklingen de senaste tre åren är otrolig. Ur alla synpunkter. Det handlar om pengarna, agenter, klubbarna som kommer in som landmärke... Det är fantastiskt. Det går så fort att jag ibland blir lite rädd för att attityden hos spelarna inte har kommit lika långt. Några börjar få samma attityd som männen med en inställning som är: "måste jag göra den där intervjun nu, måste jag skriva den där autografen...". Det handlar även om att lära våra spelare att bara för det finns mer pengar nu måste de fortfarande tänka på vad som kommer efter fotbollskarriären. De börjar glömma bort det. Nu har de pengar så de klarar sig och behöver inte göra något vid sidan av. Samtidigt börjar de tjäna pengar vid en yngre ålder. Det är en stor uppgift för oss alla som klubb och även Uefa och Fifa att ta hand om det här och inte gå i samma riktning som männen.

Efter sin tid som spelare i damallsvenskan har hon sett hur den svenska högstaligan hamnat mer och mer efter när de större länderna med de större klubbarna börjar satsa. När Bianca själv spelade i Sunnanå var damallsvenskan en liga som utländska spelare ville till för att det var där det fanns en möjlighet att tjäna lite pengar på att få utöva sin sport. Det var antingen Sverige eller USA man ville till som professionell fotbollsspelare. Men nu har kartan ritats om.

– Just nu kämpar den svenska ligan, samtidigt som den har många unga och talangfulla spelare. Men för att klara sig på den högsta nivån är det svårt eftersom de inte har männens kraft på sin sida, pengarna som saknas. Det finns dock fortfarande kvalitéer där på grund av de unga spelarna som utvecklas i ligan. Du ser fortfarande att det kommer fram bra spelare därifrån.

3.1.2 Därför stannar förra LFC-stjärnan utomlands

Fridolina Rolfö, landslagsspelare.

En spelare som testar lyckan i Tyskland är den tidigare Linköping FC-spelaren Fridolina Rolfö. Under två och ett halvt år i Bayern München har hon varit med om klubbens resa i både ligan och Champions League. "Jag är glad över att jag är i den tiden där det finns valmöjligheter", säger hon.

25-åriga Fridolina Rolfö har varit med i landslaget så länge hon kan minnas och var tidigt en talang med fotbollen. Efter starten av karriären i IFK Fjärås fick hon till slut göra sin allsvenska debut i bottenlaget Jitex för att sedan ta klivet till topplaget Linköping FC. Där fick hon vara en del av ett stjärnspäckat lag som tog mark nationellt genom SM-guld och internationellt genom avancemanget till kvartsfinal i Champions League. Tittar man på den starka truppen som LFC hade då är det inte många spelare som finns kvar på svensk mark. Även Rolfö var en av de som tog tillfället i akt för att testa vingarna utomlands. Valet föll på Bayern München.

– Anledningen till att jag tog det klivet var nog för att jag hade ett väldigt bra OS. Mitt kontrakt löpte ut i december och min sommar i OS var bra där jag fick mitt genombrott. Det var många klubbar som fick upp ögonen för mig och jag hade många alternativ i Europa. Jag är glad över att jag är i den tiden där det finns valmöjligheter. Lotta Schelin hade till exempel bara Lyon som alternativ för att få spela utomlands, påminner Rolfö.

När hon skrev på för Bayern München var klubben i en förändringsprocess. Damlaget spelade på en liten plan utanför stan som kan liknas vid den anläggning som Linköping Kenty har – fast med naturgräs. Förutsättningarna var inte de mest professionella, men när Fridolina Rolfö skrev på visste hon att Bayern campus var under uppbyggnad och skulle bli färdigställd inom en snar framtid.

– För mig blev det jättestora kontraster. Jag fick uppleva resan som klubben varit med om, säger Fridolina.

Även ekonomiskt har det varit en resa för henne. När hon spelade i Linköping var hon tvungen att ha ett extrajobb vid sidan av sin fotbollskarriär. I Tyskland har hon istället bara behövt lägga fokus på fotbollen och inget annat.

– Jag har en bra lön och behöver inte tänka en extra gång på vad jag köper eller vad jag gör. Jag kan njuta av mitt liv på ett annat sätt och kan samtidigt lägga undan pengar. I Linköping kände jag inte att jag kunde leva på samma sätt. Det blev en stor skillnad när jag kom hit, berättar Rolfö.

När det gäller produkten fotboll – damallsvenskan i jämförelse med Bundesliga – är det mer fokus på utveckling i damallsvenskan och mer på resultat i Tyskland. Klubben har dock en U17- och en U21-verksamhet som har mer fokus på ungdomarna och deras utveckling. B-laget spelar seniorfotboll i andradivisionen och har en bra placering där vilket gör att steget inte är allt för stort för ungdomarna som går genom ungdomsverksamheten. Men när du väl tar klivet upp i A-laget är du där för att leverera och prestera.

– Vi har ganska många unga spelare, men man förväntar sig samma sak av dem som man gör av oss. Man kan inte prata om att "om några år kommer du att vara där"... nej, då är du inte i den här truppen. Det är samma kravbild på alla och det ska det vara också. Det ska inte vara olika förutsättningar; är du 17 år och är så pass duktig som vissa av våra spelare är ska man inte prata om utveckling utan då ska man prata om här och nu, säger Rolfö.

Vad tror du krävs för att damallsvenskan ska hinna med i utvecklingen?

– Jag tror man måste se det i ett bredare perspektiv. Man måste tänka på det här med utveckling även i yngre år. Jag tror att man måste ha bättre ledare redan där. Som det ser ut i dagsläget jobbar de bästa ledarna inom herrfotboll i och med att pengarna finns där. Då blir de ledarna som är över kvar till dam- och flickfotbollen. Jag tror det är där man måste börja med att investera i bra ledare och utveckla ledare i föreningar – för att få grunden redan när man är liten. Det har också varit ett problem att många slutar spela i ungdomsåren och då gäller det att fortsätta motivera spelarna så att de fortsätter.

Kan du se dig själv spela i damallsvenskan igen?

– Absolut. Kanske inte de närmsta åren för nu vill jag passa på att ta det här utlandsäventyret och vara med om det. Jag vill se hur långt jag kan gå och hur bra jag kan bli. Jag vill bli den bästa fotbollsspelaren av mig själv och för att jag ska nå min högsta nivå behöver jag spela utomlands. Jag vill göra en full satsning och så får vi se hur långt det räcker. För att jag ska nå dit behöver jag stanna utomlands, säger VM-spelaren som tidigare i somras skrev på för Wolfsburg i Bundesliga.

Något som har börjat bli mer en regel än undantag är att också damspelare har rådgivare och agenter. Fridolina är en av spelarna som var tidig med att ha en agent.

– För mig har det alltid funnits i bilden sedan jag blev en professionell fotbollsspelare som 17-åring. Jag vet inte hur jag hade klarat mig utan honom eftersom det är så mycket juridiskt i den här världen med kontraktsskrivning och sponsorer som jag får hjälp med.

Det blir också mer och mer synligt på sociala medier att damspelarna har egna sponsorer där de bland annat marknadsför produkter och olika märken på sina egna kanaler.

– Det är något som kommer att lyftas fram mer och mer, tror jag. Vi lagidrottare har inte haft det behovet innan i och med att vi får våra löner från våra föreningar. Men jag tycker det blir viktigare och viktigare med att bygga ett varumärke och ett namn för sig själv. Vi pratar ganska mycket om det och mer och mer sponsorer vill komma in i damverksamheten och då får man mycket förfrågningar

om olika uppdrag. Det återkopplar lite till det jag sa innan om att man inte kommer tjäna de pengarna man gör i dag för alltid. Då är det bra att bygga upp något redan nu inför framtiden.

3.1.3 Har sett snabb utveckling under nio år i klubben

Thomas Wörle har varit tränare för Bayern Münchens damlag i nio år. Där har han sett den snabba utvecklingen klubben genomgått på nära håll under en längre period. "Damfotbollen går framåt väldigt snabbt och konkurrensen ökar för varje säsong", säger han.

Thomas Wörle, tränare för Bayern München.

Efter nio år i den anrika klubben Bayern München lämnar Thomas Wörle sin position som huvudtränare för damlaget. Här har han varit med i den förändringsprocess klubben gått igenom och också varit en tongivande person i klubbens utveckling.

– När jag började var vi tvungna att bygga upp något nytt och ta det steg för steg. Vi behövde föryngra truppen och hitta några unga och hungriga spelare som var fulla av passion och som ville nå nya mål. Åren efter vann vi cupen och sedan ligan två år i rad. Vi behövde visa för oss själv att allt är möjligt om man tror på sin styrka. När vi vann ligaguldet första gången fick vi en förståelse för att det är möjligt att vinna trots att vi inte hade det bästa laget på pappret, säger Thomas Wörle.

Tyskarna, precis som vi i Sverige, blickar nu mot länder som Frankrike, Spanien, England och Italien och ser tv-avtal skrivas, publikrekord slås och pengar som slussas in i damverksamheterna.

– Vi i Tyskland ser vad som sker runt omkring och känner att vi måste jobba väldigt hårt för att inte hamna efter. Det är en väldigt intressant tid nu för damfotbollen, menar Wörle.

Känner du att Bayern München börjat inse det här och satsar på era damer mer?

– Ja, det har varit en stor utveckling i vår klubb. Såklart är det herrarna som står högst upp och de som det pratas om mest både i Tyskland men även i världen. Damerna har fått kämpa hårt på grund av det och därför var våra titlar väldigt viktiga. Där och då insåg klubben att damfotbollen är en viktig del om man tittar på den stora klubben Bayern München. Nu har vi väldigt professionella faciliteter efter att Bayern Campus byggdes och det är också en viktig aspekt för jämställdhet. Politiskt är det viktigt att klubben stöttar damerna på samma sätt som herrarna. Klubben hjälper oss också mycket med finansieringen eftersom vi inte tjänar pengar på damfotbollen än, det snarare kostar pengar. Vi behöver stödet. Det är också nödvändigt för annars skulle vi inte kunna konkurrera mot lag som Dortmund och Wolfsburg i Tyskland men inte heller i Champions League, säger Wörle.

Efter att Bayern München blivit utslaget av FC Barcelona i Champions League-semifinalen fick tränaren upp ögonen för en helt annan värld. På läktaren satt spanska familjer med målade ansikten och sjöng med till sånger och animationer som visades på jumbotronen.

– Om du tittar på damlaget i Barcelona är de en stor del av den stora, stora klubben Barcelona. Både män och kvinnor är viktiga för klubben. Folket där stöttar sitt lag. Det var otroligt. Det var som att de som var på plats var på semester och hade så roligt. Alla gick hem från matchen med ett leende på läpparna för att det var en riktig underhållning, säger Wörle entusiastiskt.

Vad är då nästa steg för damfotbollen tycker du?

– Nästa steg är att bli mer och mer professionell. Tjejerna gör så mycket för att få spela fotboll och nästa steg borde vara att intresset ökar och att mer pengar kommer in i sporten. Samtidigt förväntar sig folk mer och mer av tjejerna som spelar fotboll och pressen kommer att öka. Därför måste vi, som jag sa, bli mer professionella. Det blir en större press från samhället, från media, från tränare och från dem själva på grund av att mer pengar kommer in. Sedan gäller det att fortsätta utveckla sporten taktiskt, tekniskt och fysiskt. I vissa nationer börjar det synas att när mer pengar kommer in ju mer folk är det som jobbar runt laget med bra faciliteter som gör att alla möjligheter finns.

3.2 Juventus

Besöket hos Juventus resulterade i tre intervjuer. Den första var med Juventus manager Stefano Braghin som tidigare var ansvarig för ungdomssidan i klubben. Den andra var med tränaren Rita Guarino som är en tidigare landslagsspelare i Italien och som har en lång fotbollskarriär bakom sig. Den tredje var med Petronella Ekroth, en svensk fotbollsspelare som har spelat i flera klubbar på olika nivåer i Sverige. När chansen dök upp om ett äventyr i Italien tog hon chansen.

3.2.1 "I det här landet är fotboll en religion"

För den italienska damfotbollen handlar det inte bara om att få bättre förutsättningar med lika villkor utan att förändra inbitna strukturer i samhället. Juventus manager Stefano Braghin klev in i damernas fotbollsvärld och fick se en kamp som handlar om mer än sporten. "I Italien måste en tjej kämpa hårt för att få spela fotboll", säger han.

I 23 år jobbade Stefano Braghin med herrfotboll innan han kom i kontakt med damfotbollen. För lite över två år sedan fick han en förfrågan om att bli manager för Juventus nystartade seniorlag på damsidan – och han antog utmaningen.

– Damerna är väldigt dedikerade till att jobba hårt och har en stor passion. I Italien måste en tjej kämpa hårt för att få spela fotboll så i slutet av dagen tränar och spelar de med en väldigt stor passion när de är här. Det de har varit med om har gjort dem starkare och mer motiverade, förklarar Braghin.

Till en början fick Juventusmanagern sätta sig med ett tomt papper framför sig och bygga upp organisationen från grunden. Han skulle hitta en trovärdig tränaruppsättning som hade blicken för damfotboll och även en trupp som skulle kunna leda Juventus i serie A. Resultatet blev en blandning av unga talangfulla italienska spelare och erfarna spelare med toppkvalité. De spelartyperna som saknades plockades in från utlandet.

– Vi ville få in andra erfarenheter, kvalitéer och några som kunde vara ett gott exempel för våra spelare. I andra länder ute i Europa ligger de före oss och våra spelare måste lära sig där ifrån, förklarar Braghin.

År 2015 bestämde det Italienska fotbollförbundet att alla herrlag som spelar i serie A var tvungna att skapa en flickverksamhet som innehöll lag för åldrarna 12 år och neråt. Det tvingade toppklubbarna att agera för att förändra och förbättra förutsättningarna för de tjejerna som vill spela fotboll. Tjejerna som gick in i organisationen vid starten är nu 16 år och går nu in i föreningarnas U19-lag. Drygt 150 unga spelare är nu aktiva i Juventus och åtta-nio lag finns i akademien. Juventus köpte även upp licensen från Cuneo Calcio Femminile som hade dålig ekonomi i den högstaligan för att ta över platsen och snabbt kunna bygga ett topplag. Resultatet nationellt: Juventus blev både ligavinnare och cupvinnare 2019.

– Uefa och Fifa började se att intresset för damfotboll ökar. Förbundet förstod att internationellt börjar det bli väldigt öppet och accepterat. Jag tror att de förstod att saker och ting förändras och det enda sättet att skapa en förändring var att göra det obligatoriskt, annars hade ingen startat... Och det fungerade, säger Braghin.

Ser klubben ett ökat värde av att ha ett damlag?

– Ja. Supportrarna som kommer och kollar på damfotboll gör det mer än en gång. Intresset ökar. Sedan är det också fler unga tjejer som kan drömma om att växa upp och få spela för sin favoritklubb. Nu bygger vi upp ett intresse för den yngre generationen och även sponsorer. Det blir mer och mer accepterat att unga tjejer i Italien får spela fotboll.

Finansieringen då? Hur ser den ut?

– Just nu är det helt och hållet en investering av klubben. Det finns ett par sponsorer och de flesta av männens sponsorer har ökat lite av sin sponsring på grund av att vi har en damsida och att de får synas omkring matcherna där med. Men än så länge är det bara en stor investering från klubbens sida än något som de tjänar pengar på.

Känner ni att sponsorerna ser ett ökat värde i att klubben har både ett dam- och herrlag?

– Nya sponsorer tillkommer. Det är några företag som inte är intresserade av herrfotboll på grund av att de inte känner sig representerade där. Deras produkter är annorlunda och nu öppnas ett nytt fönster för en ny marknad. Därför kan man prata med nya företag på ett annat sätt.

Kollar man internationellt är dock den italienska damfotbollen fortfarande långt efter. En av anledningarna är just att det inte är helt accepterat att tjejer spelar fotboll, vilket resulterar i få utövare i förhållande till befolkning.

– Vi är ganska långt ifrån toppklubbarna i Europa. De startade sin resa för flera år sedan och är fem-sex år före oss. Men vi är en ambitiös klubb som har bra förutsättningar med bra faciliteter och en bra organisation. Vi vet hur man vinner. Jag hoppas att vi kan ta oss dit. Men vi kan inte se det som ett mål inom de kommande åren. Vi är inte redo än, säger Braghin.

Men ni har som långsiktigt mål att konkurrera i Champions League?

– Ja, det måste vi ha. En av anledningarna till att vi startade projektet är för att synas över hela världen. När du är en klubb som vi på herrsidan vill du lyckas även på damsidan. Vi kollar oss försiktigt runt på klubbarna som har framgångar, för inom tre-fyra år vill vi vara en av de viktigaste klubbarna i Europa även för damerna. Men om vi är realistiska kan vi inte vakna upp i morgon och redan vara där, trots att vi såklart vill ta oss dit så snabbt som möjligt.

Under säsongen 2019 jobbade Juventus aktivt för att lyfta fram sitt damlag i serie A. En av de mest välkända aktionerna var att de öppnade upp huvudarenan, Allianz Stadium, för seriefinalen mot Fiorentina. Det resulterade i 39 000 åskådare – en slutsåld arena.

– Det var fantastiskt, men det måste ske mer än en gång. . . annars försvinner effekten inom någon månad. Å andra sidan måste andra klubbar och organisationer göra samma sak för annars jobbar vi i ensamhet. Vi måste jobba mer ihop, säger Braghin och fortsätter:

– Vi måste även skapa förutsättningar för att förbättra den tekniska och taktiska sidan hos spelarna med bra tränare. Nu för tiden är fortfarande de flesta tränarna på damsidan de som misslyckats på herrsidan. Det är inte damerna förtjänt av.

En del där dock Italien har kommit ett steg längre än större delen av Europa gäller tv-rättigheter. På kanalen Sky sport sänds en match från damernas Serie A klockan 12:30 varje söndag. Dessutom sänder de också höjdpunkterna från övriga matcher två gånger i veckan.

– Det är ett viktigt fönster. Det är många människor som följer det och matcherna produceras på samma sätt som herrarnas. Det har gjort en stor skillnad och de som tittar lär känna spelarna och frågar om autografer när de möter dem på gatan. Sändningarna har fått fantastisk respons, säger Braghin och fortsätter:

– Om vi framställer det på rätt sätt, så som det förtjänas, kommer folk att vara intresserade. För i det här landet är fotboll en religion och inte en lek.

3.2.2 Guarino har trotsat sin kultur för det hon älskar

Juventus tränare Rita Guarino har själv varit en framgångsrik fotbollsspelare både med klubb- och landslag. Nu får hon stå i tränarbåset och se förändringarna som sker kring sporten hon själv levt och andats för. "Att en tjej spelar fotboll måste ses som normalt så att familjerna sätter sina döttrar i fotbollslag", säger hon.

Hon själv är en av de kvinnliga fotbollsspelarna i Italien som gått mot strömmen och gjort det som inte anses vara normalt. Hon har spelat fotboll som tjej och levt för sin stora passion. År 2006 avslutade hon sin fotbollskarriär och fortsatte som tränare. Från 2008 har hon varit assisterade

tränare och huvudtränare för Italiens U17-landslag och har efter det varit tränare för Juventus A-lag sedan starten 2017. Nu är hon en del av den stora strukturella förändringen som sker i landet.

– Nu är det ett annorlunda arbete vi kan göra eftersom många av de professionella herrlagen med stora varumärken också har damlag. Det betyder bra faciliteter och även professionella tränare. Spelarna har även tillgång till allt som behövs runt omkring med bland annat läkare och massörer.

Det är dock det strukturella problemet i samhället som Guarino lyfter fram om och om igen som det stora problemet. Utan fler utövare kommer det vara svårt för Italien att hänga med i den snabba utvecklingen – trots att pengarna finns inom föreningarna.

– Det som jag tror kommer skapa bättre förutsättningar är bättre synlighet. Vi har allt vi behöver här men behöver synas mer. Unga spelare måste få veta att damfotboll finns och på så sätt få kvinnliga förebilder. I Sverige har ni inte samma kultur som här i Italien. Här handlar det först och främst om att förändra kulturen som säger att bara killar får spela fotboll, säger hon och fortsätter:

– I stunden har damfotbollen i Italien möjligheten att få befolkningen att se den rörelsen som är igång. De kan se matcherna på live-tv och har nåtts av matchen där vi fyllde huvudarenan. Det är en viktig stund för att skapa synlighet där nästa steg måste vara att dessa händelser sker om och om igen så det inte bara blir en engångsföreteelse.

På grund av att herrlagen i Serie A blivit tvingade till att ha flicklagsverksamheter har även många storklubbar startat damlag genom att köpa upp damlag i högstaligan med en dålig ekonomi. Det har också gjort att media följt med i din snabba utveckling – även om samhället i stort fortfarande ligger ett steg efter. Guarino börjar nämna flera okända klubbnamn och ersätter de sedan med internationellt kända lag som Milan, Inter och Juventus.

– Ögonen har vänt sig mot damfotbollen här på grund av att dessa varumärken har damlag. Det gör det naturligt för media att hänga på.

Även Juventustränaren ser att sitt lag ska kunna ta sig längre i Champions League i framtiden, men är osäker på hur många år det kommer ta med ett realistiskt tänk.

– I stunden har vi som sagt för få utövare. Det viktiga är att folk runt omkring oss ser oss. Att en tjej spelar fotboll måste ses som normalt så att familjerna sätter sina döttrar i fotbollslag. Vårt mål i Juventus är att visa det bästa framträdanden som fotbollstjejerna här kan göra just nu. Klubben kan säkert konkurrera i Europa i framtiden men vi måste jobba hårt för att komma dit.

3.2.3 Inte bara fotboll som är viktig för Ekroth

Efter att Petronella Ekroth spelat fotboll på svensk mark med flera säsonger i damallsvenskan gick flyttlasset till Turin för spel i Juventus. Här är förutsättningarna bättre än vad hon någonsin kunnat drömma om – men det finns också en mörk baksida.

Petronella Ekroth.

– Jag har fått vara med om häftiga grejer här, men det har också varit det tuffaste året i min karriär. Det handlar om just det här med att spela utomlands och att bo utomlands. Det är en helt annan mentalitet och kultur med hur man ser på ledarskap. Det är väldigt hierarkiskt på det sättet, säger Petronella Ekroth som tidigare i somras blev klar för en återkomst i Djurgården.

Fotbollsresan har varit lång för Ekroth. När hon gick det sista året på gymnasiet blev hon värvad från Öster till Linköping FC. Där spelade hon i två säsonger innan resan fortsatt i klubbar som Tyresö, AIK, Jitex, Hammarby och Djurgården. Inför säsongen – som precis avslutats – fick hon möjligheten att flytta utomlands och spela för storklubben Juventus i Italien. En chans hon också tog. Därmed har hon varit med om resan som damfotbollen gjort i Sverige men kan också jämföra den med förutsättningarna hos storklubben i Italien.

– I Linköping var förutsättningarna jättebra och i Hammarby och Djurgården var de kanske inte det bästa, men där trivdes jag så himla bra i stan istället. Då vägde det upp på något sätt. Jag hade ett liv utanför fotbollen som bidrog mycket. Att sedan få komma hit till Juventus är något helt annat. Det är något jag aldrig ens kunde drömt om med de förutsättningarna som finns här. Det är häftigt att ha fått uppleva det i sin karriär, säger Ekroth.

Året som Ekroth varit med om har toppat allt karriärmässigt. Juventus blev cupvinnare, ligavinnare och dessutom har hon personligen varit en tongivande och drivande spelare för laget. I Champions League gick det dock inte lika bra när de åkte ut mot Brøndby i sextondelsfinalen.

– Med de förutsättningarna som finns här har klubben möjlighet att konkurrera i Champions League i framtiden. Jag tror inte man kan hitta de förutsättningarna som finns här någon annan stans. Det är väldigt unikt. Men när det gäller kultur och mentalitet behöver saker och ting utvecklas för att de ska kunna ta nästa steg, säger Ekroth.

Trots att mentaliteten i Italien är en annan har damerna i Juventus en trogen supporterskara. De som hittar till damfotbollen kommer ofta tillbaka och trots att herrarna har det stora strålkastarljuset mot sig glöms inte damerna bort.

– Det känns som att vi lyfts väldigt mycket trots att det såklart är mest fokus på herrarna. Från supporterhåll har jag aldrig upplevt det stödet som jag haft här. Man får väldigt mycket positiv respons. Jag hade inte riktigt insett hur stor Juventus är som klubb innan jag flyttade hit. Det är både positivt och negativt, men jag försöker se det som positivt då jag är här för att spela fotboll och göra

ett jobb. Sedan har jag ingen aning om vad som skrivs i tidningarna, men min uppfattning är att det är mycket positivt omkring damlaget.

Du som kan jämföra Italien och Sverige. Vad tror du krävs för att damfotbollen i Sverige ska ta nästa steg?

– Jag tror det handlar om att våga satsa. Känslan är att damlagen i de större klubbarna ses som en börda. Det gäller att vända på det och se det som en jättefördel och jobba med herr- och damlagen ihop. Den klubben som tar det initiativet tror jag kan gå långt. Det pratas mycket om att man ska satsa på sina damlag men man gör det inte till hundra procent. Det låter bättre än vad det är, säger Ekroth.

Hon tar en kort paus innan hon fortsätter med sitt resonemang.

– Det är det som varit så häftigt att få uppleva här där vi har allt från rehabilitering, fystränare, massörer, doktorer... alltså allt sånt som ger oss möjlighet att prestera på toppnivå. Intresset finns ju i Sverige men de som sitter högre upp behöver visa mer. När de säger någonting och sedan gör någonting annat tappar man respekten. Det känns som det är ett evigt kämpande där man får lite hopp och så blir man besviken igen. Det är mycket två steg fram och ett steg bak hela tiden. Damallsvenskan var en sådan liga dit spelare kom för att få spela. Nu tyvärr åker många där ifrån istället, vilket är väldigt tråkigt. Jag tycker ändå att det är en bra fotboll och att man borde ta vara på det lite mer.

Agenter blir allt vanligare för damspelare och även Petronella har en rådgivare som hjälpt henne. Det var dock så sent som när hon skrev på för Djurgården, innan hon hamnade i Juventus, som agenturen "CMG" kom in i bilden.

– Min agent kan italienska vilket har underlättat. De har varit skönt att känna det stödet när man själv inte förstår vad som händer, säger Ekroth.

Fotbollsspelarna bygger också mer och mer upp sina egna varumärken och gör samarbeten med företag på sina kanaler på sociala medier. Ekroth är en av dem som är stor på instagram där hon bland annat visar upp sitt intresse för mode i kombination med fotbollen.

– Det är inget jag tänkt på utan jag försöker bara vara mig själv och vara en inspiration för yngre tjejer och fotbollsspelare. Kan jag bidra med någonting är jag glad för det. Men jag har ingen direkt plan utan jag gör bara lite vad jag känner för. Det ploppar ut lite samarbeten då och då vilket bara är kul.

3.3 Ajax

Besöket hos den holländska storklubben Ajax i Amsterdam resulterade i två intervjuer. En med managern Daphne Koster som har en lång landslagskarriär bakom sig samt ett utlandsäventyr i USA. Den andra intervjun var med landslagsspelaren Ellen Jansen som tillhört de två storklubbarna Twente och Ajax i Nederländerna.

3.3.1 Ajax damer vill skapa sin egen historia

Ajax är en nederländsk storklubb som på herrsidan är känd för att ha fostrat flera fotbollsstjärnor innan de tagit nästa steg vidare ut i Europa. Men vill de gå samma väg med damerna? "Det handlar om att skapa sin egen historia", säger Ajax manager Daphne Koster.

Omvärlden har inte riktigt vänt ögonen mot Nederländerna och deras högstaliga på damsidan ännu. Men i storklubben Ajax är det mycket som går i en positiv riktning. Den här säsongen är alla heltidsanställda proffs och klubben är också den första i Nederländerna som har ett kollektivavtal för damerna. Föreningen har satsat hårt på att de ska ha de bästa förutsättningarna för att kunna vinna ligan och hålla en hög kvalitet i sin verksamhet.

Daphne Koster, manager för Ajax.

– När jag kollar på Ajax så ser jag det som en produkt. Om man kollar historiskt så startade den med herrfotboll och senare har den också utvecklats med en ungdomssektion och en damsektion. Allting tillsammans är Ajax. Herrsidan är såklart en stor del av varumärket men vi på damsidan är också en del av den. Du tjänar inte bara dina pengar från klubben för att spela matcher utan också för att berätta en historia som människor vill vara en del av, säger Ajax manager på damsidan Daphne Koster.

Ajax ligger i framkant när det gäller attityden mot damfotbollen i landet. Förståelsen för att varumärket stärks av att få med alla sorters människor i klubben är något som Daphne Koster lägger en stor vikt vid.

– Vi skapar de nya hjältarna här. Men om du säger att du ska skapa hjältar och endast skapar manliga hjältar så utesluter du människor. I Nederländerna vill man även se kvinnliga hjältar. Det gör också att klubben blir större och produkten blir både bättre och större om du fokuserar på båda sidorna, säger hon bestämt.

Något som managern har lagt märke till när hon gått på herrmatcherna och jämför med dammatcherna är att de når ut till olika målgrupper.

– När jag går på en herrmatch har jag lagt märke till att 90 procent av de som är på plats är män. När jag kollar på damerna i landslaget och även här i Ajax så är det mer familjer. Vi skapar egentligen en historia eller en produkt som passar för en annan målgrupp, säger Koster och fortsätter:

– Det vi gör här kanske passar mer för de små flickorna som nu kan drömma om att spela för Ajax i framtiden. Du måste skapa den där lilla flickans dröm genom kommunikationen från klubben genom de sociala kanalerna som finns.

Har klubben förstått värdet i detta tycker du?

– Ja. Vi har damerna som står för någonting och herrarna som står för något annat. Damsidan är bra för Ajax. Det vi gör nu är att vi har marknadsfolk som endast fokuserar på oss. Nu har vi en idé för hur vi ska framställa damerna och vad de ska stå för. Om du inte vet varför du är nödvändig är det ingen som vill investera i dig.

Så nu när ni har byggt upp er story omkring damlaget menar du att företagen har lättare för att investera i er?

– Ja, precis.

Vad måste då ske för att damerna ska ta nästa stora steg?

– Storytelling. Det är det viktigaste. Sedan måste man hjälpa de yngre att kunna ta nästa steg. Det är viktigt att tjejer kan få spela på den nivån som passar dem bäst. När en liten pojke kan träna här med Ajax och får den bästa tränaren, den bästa planen och de bästa kläderna samtidigt som tjejerna får stanna hos sin lilla klubb och tränaren där är en förälder... Vem utvecklas då snabbast? Där måste vi hjälpa den lilla flickan och börja träna även småtjejer här också.

3.3.2 "Hade turen att killarna accepterade mig"

Nederländerna är regerande Europamästare och kom tvåa i VM. Därmed har landslaget mest framgångar bland länderna i Europa de senaste åren. Anledningen enligt den nederländska landslagsspelaren Ellen Jansen: att de har spelat med och mot killar under uppväxten.

Ajax forward Ellen Jansen, 26, har spelat med Nederländerna i både U19- och A-landslaget under sin karriär. Under uppväxten har hon tränat och spelat matcher med killarna och som 16-åring gjorde hon debut i landets högsta division, Eredivisie. Hon har varit med och sett hur attityden mot tjejer som spelat fotboll förändrats och hur sporten växt sig starkare bland de unga flickorna i landet.

Ellen Jansen, landslagsspelare för Nederländerna.

– De flesta tjejerna i Nederländerna spelar fotboll nu och jag tror det är den sporten som växt mest på damsidan. När jag började spela var landhockey och volleyboll större, förklarar Ellen Jansen och fortsätter:

– Om du är en tjej som växer upp och spelar fotboll nu finns det tjejlag. Men jag spelade fotboll med killarna tills jag var 14 år. Sedan behöver du gå vidare för du kommer aldrig få spela i killarnas A-lag som tjej. I någon ålder är du tvungen att lämna pojklagen. Men jag hade turen att killarna accepterade mig, men för några tjejer blir det att du får spela med ett tjejlag tidigt och utvecklingen stannar av.

Med ett EM-guld och ett VM-silver från de senaste två stora mästerskapen har Nederländerna chockat omvärlden med sin framgång. Och det är just faktumet att spelarna växt upp med att tillhöra pojklag som Jansen lyfter fram som anledning till att landslaget är så pass starkt.

– Den största gruppen av spelare i landslaget nu är de som är födda 1992 och alla i den årskullen spelade med killar när vi växte upp. Redan när vi var 16 år började vi spela i damernas högstaliga och har därför haft en bra möjlighet att utvecklas, säger hon bestämt.

Intresset för damlandslaget har ökat drastiskt med åren och den nederländska publiken hittar till matcherna. Efter VM ser även forwarden att intresset ökat ytterligare nationellt.

– Om man kollar på mitt Instagramkonto så ökade min följarskara till över 10 000 följare... Och då spelade jag inte ens en minut i VM, säger Jansen och skrattar.

– Men det är fortfarande bara ett stort intresse för landslaget. På vår toppmatch mot Twente nu kommer det kanske vara 1500 personer på plats. Men om vi har en landskamp är det 30 000 personer på plats. För landslaget är intresset jättestort men i ligan är det inte lika stort. Det är ett problem som vi måste lösa.

I högstaligan, Eredivisie, är det endast åtta lag som kämpar om ligaguldet. Under de senaste åren har det varit Twente och Ajax som abonnerat på titeln men där PSV är en av klubbarna som börjat investera i sin damverksamhet och försöker utmana. Den klubben som kommit längst när det gäller just jämställdhet och lika villkor är dock Ajax.

– Ajax är den enda klubben i ligan där alla tjejer är heltidsproffs. När jag spelade i Twente var jag tvungen att jobba vid sidan av fotbollen. Det är därför många tjejer flyttar utomlands för att satsa på sporten för där kan du leva som en professionell spelare och du behöver bara fokusera på fotbollen och inget annat, säger Jansen och tystnar innan hon fortsätter:

– Men de andra klubbarna måste investera mer. Jag behöver inte jobba vid sidan av fotbollen nu men om jag får spekulera fritt är det drygt 80-90 procent av spelarna i ligan som måste det. När det går dåligt för en klubb är det först och främst damerna som får ta smällen. Det är också därför vi bara har åtta lag i ligan. Klubbarna ser det bara som en kostnad istället för en investering.

Från och med den här säsongen sänds det en match från högstaligan varje söndag med highlights från resterande matcher. Det är ett steg i rätt riktning för att få folket att få upp ögonen för Eredivisie.

– Nu försöker de verkligen och matcherna sänds på gratiskanalen så att alla kan kolla. Men sedan måste såklart folk kolla för att de ska kunna utveckla det ännu mer, säger Jansen och skrattar till.

När vi kommer in på damallsvenskan och den svenska ligan, som låg i toppen bara föra några år sedan, är Jansen väldigt tydlig med att hon tror att färre och färre utländska spelare kommer leta sig dit.

– Om jag skulle flyttat till Sverige för fem år sedan så var damallsvenskan en av de största ligorna. Men om jag skulle flytta från Twente till Linköping nu hade alla undrat vad jag höll på med. Det är ingen i Nederländerna som vet att det är en stor klubb inom damfotboll. Det handlar helt enkelt om att folk inte känner igen namnet på klubben. Men om de har ett bra herrlag tänker alla automatiskt

att damlaget är ett bra lag. Jag tycker dock fortfarande det verkar som att damallsvenskan håller en ganska hög nivå. Men det är ingen liga som det är speciellt intressant att flytta till. Det är snarare de stora ligorna med de stora klubbarna som lockar mer.

Vilka klubbar kommer vara störst i framtiden tror du?

– Jag tror det kommer vara samma klubbar som är stora på herrsidan. Här i Ajax vill de verkligen att vi ska vara topp åtta i Europa både för herrarna och damerna. De gör ett riktigt bra jobb här och vi har bra förutsättningar för att lyckas.

3.4 Linköping FC

Det blev tre intervjuer med representanter från Linköping FC. Den första är med styrelsens ordförande Paul Lindvall. Den andra är med landslagsspelaren Kosovare Asllani som numera återfinns i Real Madrid. Den tredje och sista intervju är med LFC-tränaren Olof Unogård.

3.4.1 Ordföranden: "Tar för få och för korta steg"

Linköping FC är en klubb som just nu endast har ett lag – ett damlag i allsvenskan. Att stå ensam utan en herrverksamhet som draglok har dock både för- och nackdelar. "Om man kommer till Linköping så vet man att här är det en styrelse och en klubbledning som i alla lägen brinner för damfotbollen", säger LFC:s ordförande Paul Lindvall.

Paul Lindvall, ordförande i LFC:s styrelse.

Solen sken över Linköping och om några dagar var det dags för LFC:s VM-spelare att ta flyget till Frankrike. Där och då visste ingen vart det svenska landslaget var på väg. Men det slutade i ett brons och en VM-sommar få kommer att glömma. Jag och LFC:s ordförande träffades för att prata om något annat än framgångar för landslaget utan snarare om framgångar för klubblagen i allsvenskan. En av rubrikerna i samtalet var avsaknaden av framgångsrika herrklubbar i Sverige som också har framgångsrika damlag. Istället är det mer vanligt än ovanligt att toppklubbarna på damsidan står enskilt utan att ha någon herrverksamhet vid sin sida, och det är inget undantag för LFC.

– Vi har tyckt att det varit en fördel eftersom vi inte står i skuggan av grabbarna. Samtidigt blir det en utmaning när till exempel Bayern München satsar på sitt damlag och skjuter in miljoner på ett bräde. Det kan inte vi matcha. Det kommer bli svårare och svårare om man inte förbättrar det generella villkoren för damfotbollen. Det blir också svårare för oss att kunna konkurrera med de bästa lagen på kontinenten. Det är ett problem på ett sätt eftersom vi får ekonomiska skillnader i villkoren med att kunna erbjuda löner till spelarna. Fördelen är att om man kommer till Linköping så vet man att här är det en styrelse och en klubbledning som i alla lägen brinner för damfotbollen. Det finns ingen tvekan om att hjärtat finns här och att det är den som vi vill utveckla. Det tilltalar också väldigt många sponsorer.

Frågan som alla inom elitfotbollen i Sverige ställer sig är: Hur ska allsvenskan hänga med? Något som Paul Lindvall är trött på är att det oftast är mycket diskussioner om jämställdhet, men inte så mycket som händer i praktiken.

– Det räcker inte med att man säger att man ska vara jämställd utan man måste visa det också. Det är upp till bevis för Svenska fotbollförbundet och vi behöver bli bättre i vår egen organisation, EFD (Elitfotboll dam), med. Sedan måste såklart Uefa och Fifa bli mycket bättre, säger han.

Villkoren i sig. Vad säger du om dem?

– Det görs för lite från Svenska fotbollförbundet och även från EFD. Man gör bra saker och tar steg i rätt riktning, men det är för få och för korta steg. Man måste förstå allvaret i situationen och växla upp ambitionerna ordentligt. Det är för att kunna bibehålla en damallsvenska på en väldigt hög nivå. Men också för att kunna behålla den starka ställningen som damfotbollen har i Sverige med både elit och bredd. Vi ligger fortfarande bra till i antalet utövare men jag är lite bekymrad över att vi låter för nöjda med att man gör vissa steg i rätt riktning, men sanningen är ju att det inte räcker.

Vad är det som måste ske då?

– När man exempelvis som nu åker till VM och representerar sitt land borde ersättningen vara lika för damer och herrar. En damspelare som är med nere i Frankrike värderas till ungefär 4000 kronor per dygn medan en grabb värderas till lite drygt 70 000 per dygn. En grabb är alltså värd mer än hela startelvan plus de som sitter på bänken i damlaget. . . och då blir det över några tusenlappar ändå. Man kan inte bara vara nöjd med att klubbarna nu ersätts lite för att man lånar ut spelare till landslaget. Jag tycker också det är oskäligt och felaktigt att vi inte får ersättning för vanliga landslagsuppdrag utan då betalar vi ut lön till våra fotbollsspelare trots att de kan vara i väg 80 dagar om året. Om man inte rättar till de här sakerna centralt blir det svårare och svårare att upprätthålla en fungerande ekonomi. Sedan är man inte tillräckligt bra på att överföra det ökade intresset för damfotbollen till stora centrala sponsoravtal. Det är Svenska spel och Obos som sponsrar nu och det är jag jätteglad över, men det borde finnas utrymme för sponsorer som skjuter in tiotals eller hundratals miljoner, säger Lindvall.

När det gäller LFC är det publikintäkter, sponsorpengar och pengar som kommer centralt från EFD som finansierar laget. Det finns också en del pengar som man kan söka centralt – men då gäller det för projekt.

– Det kanske inte är mer projekt vi behöver ha utan mer resurser som kan prioriteras hos de olika föreningarna. På något ställe kanske man behöver anställa en klubbdirektör och hos någon annan behöver kanske tränaren ha bättre förutsättningar. Det är för mycket uppifrån och ner tänk, säger Lindvall och fortsätter:

– Damallsvenskan har varit i toppen av Europa och vår liga är fortfarande väldigt bra. Men steget riskerar att bli större och större. I värsta fall, om vi inte hittar ett sätt att hantera det här, kommer väldigt få eller inga i landslaget att spela i damallsvenskan. Fördelen är att tjejerna kan få mer betalt utomlands, men det är lite synd att vi riskerar att tappa. Det som är ännu mer oroande är att antalet spelare minskar i många städer i Sverige. Linköping sticker ut positivt eftersom vi jobbar stenhårt

med att våra spelare ska bli förebilder och vara ute hos föreningarna. Men jag hörde ett inslag på radion om att division 5 på damsidan läggs ner. Det kanske inte betyder så mycket, men det är ändå ett steg i fel riktning. Vi måste ha en bra bas.

I våras la Linköping FC ner sin F19-verksamhet där föreningen också fick stark kritik emot sig över hur den skötte nedläggningen. Nu har dock Uefa kommit ut med tydligare krav som säger att om man ska spela Champions League måste man ha en slags ungdomsverksamhet.

– Vi håller på att diskutera hur vi ska bygga upp en stark verksamhet när det gäller F19 och F17. Vi har tagit ett inriktningsbeslut på att vi vill bygga upp det igen. Men då är det viktigt att göra det tillsammans och i dialog med andra klubbar. Vi ser det gärna tillsammans med en gymnasial utbildning också. Vi har det som hög prioritet nu. Vi vill egentligen inte se oss själva som en förening för de allra yngsta tjejerna. Men när det gäller F17 och F19 är målbilden att vi utvecklar det med några föreningar.

Damallsvenskan har ett tv-avtal med SVT och C more som är ganska nya. Men matcherna sänds inte kontinuerligt.

– Man är glad över att matcherna sänds ibland. . . men så får man reda på ersättningen för det och då blir man inte lika glad, säger Lindvall och suckar.

– På ett sätt är det bra för allt som sänds och visas bidrar till intresse. Men borde man inte våga ta lite betalt? Vi har länge varit i det här läget att det viktigaste är att det uppmärksammas för att få ett ökat intresse. Men när ska vi börja våga ta betalt för det? Men de förhandlingarna och diskussionerna ligger inte på klubbnivå.

3.4.2 "Kunde bli hånad för att jobbade med damfotboll"

LFC-tränaren Olof Unogård har varit engagerad i både flick- och damfotboll och sett hur utvecklingen gått framåt. Dock menar han att en del strukturer fortfarande är hårt inrotade och borde förändras. "Det gäller att föra fram de orättvisorna som finns. Men när vi ska marknadsföra produkten får vi inte hamna i en offerkofta", säger han.

Olof Unogård, tränare för LFC.

Olof Unogårds fotbollskarriär gick inte så långt som han hade hoppats på. Men när han studerade på det lokala fotbollsgymnasiet i Hälsingland fick han

upp ögonen för ledarskap när utbildningen hade tränarkurser i programmet. Inför säsongen 2016 stod ett flicklag i Bollnäs GIF utan tränare och Unogård, hans tvillingbror och två klasskompisar blev tillfrågade om att ta över uppdraget. De två kompisarna föll bort ganska fort – men Olof och hans bror blev klar. Redan där och då fick de upp ögonen för den skeva synen som fanns mot tjejer som spelade fotboll.

– Den första kontakten med normer kring genus var när vi tog över det här första flicklaget. Helt plötsligt började jämnåriga kompisar uttrycka sig om saker som var ganska främmande för mig och brorsan. Det var en liten åldersskillnad mellan tjejerna i laget och oss, det var väl två år. Så vi fick frågor om vi hade legat med någon i laget eller vem som var snyggast. Det var grejer som inte rörde fotbollen alls, förklarar Unogård och fortsätter:

– När man började gå fler tränarkurser var det tränarkollegor i andra föreningar som tyckte det var spännande med damfotboll för att "det är så annorlunda". De sa att man måste vara mer psykolog än tränare och att du inte kan kritisera tjejerna framför gruppen. Det var då jag konfronterades med att det finns så mycket förutfattade meningar kring våra fotbollsspelare. Det jag och brorsan mötte var tjejer eller ungdomar som ville spela fotboll av olika anledningar. Vissa ville bli bättre på det och satsa medan vissa spelade för att kompisen gjorde det. Men så är det ju i pojklag också.

Redan i gymnasiet skrev Unogård en uppsats om flickfotbollen i Hälsingland och det akademiska intresset har växt med tiden. Dock ser han en stor förbättring på inställningen mot damfotboll under de senaste fem-tio åren.

– Backar man bandet kunde man bli hånad för att man jobbade med damfotboll eller brydde sig om det. Det har kommit långt om man kollar på allt det där med Gert Fylkings uttalande om att damfotboll är som V75 för kossor till år 2016 då jag jobbade deltid för Hammarby och var på en skola samtidigt. När barnen på den skolan förstod att jag var tränare för Hammarbys A-lag på damsidan tyckte de att det var skithäftigt. De började fråga om vilken spelare som var bäst. Men när jag själv gick i skolan och började träna flicklaget var det helt andra frågor. Det har hänt otroligt mycket med statusen från näringslivet och förbundet, men också i gemene mans ögon.

Hur kommer det sig att du blev kvar på damsidan?

– För mig spelar det ingen roll hur spelarna ser ut mellan benen så länge de är motiverade och duktiga. Svensk fotboll står sig fortfarande väldigt bra och nu jobbar jag med världsspelare varje dag. Jag tycker också skillnaden är större mellan juniorer och seniorer än mellan herrar och damer. Tröskeln in i damseniorfotbollen är ju lägre som en ung tränare och det spelar också in. Men under tiden har det växt en aspekt till och det är att jag tycker det ger ett mervärde att få kämpa för damfotbollens bättre villkor. Jag blir oerhört provocerad av orättvisorna som finns. Det engagemanget har bara vuxit. Ibland när man känner att man jobbar i en extremt pengastinn bransch kan det kännas skönt att man bidrar till någonting mer. Det är något som framtida generationer förhoppningsvis kan må bättre av.

Nu har han hittat sin plats som tränare för Linköping FC – det damallsvenska laget som går för SM-guld. Men ligan som LFC spelar i står inför en oviss framtid och när storklubbarna börjar satsa på sina damverksamheter borde inte de svenska lagen kunna konkurrera, i alla fall inte pengamässigt, internationellt.

– Det kan man välja att se på två sätt. På den ena sidan är det tråkigt. För mig som tränare i damallsvenskan är det tråkigt att ligan tappar mark och att vi kommer få det svårare med att konkurrera ute i Europa. Den andra aspekten är att jag själv har fyra systerdöttrar och att de på riktigt kan drömma om att få spela i till exempel Barcelona eller Manchester United. De kanske inte

kan bygga en fet pension på det än – men de kan tjäna gott på att vara fotbollsspelare i de stora fotbollsklubbarna.

Men ser du att det finns något man kan konkurrera med här?

– Ligan i sig är jämn och nästan alla matcher blir högkvalitativa. Det finns andra ligor som kämpar med att det är två eller tre lag som är riktigt bra samtidigt som det är långt ner till resten. Det är en styrka. Något som vi är hyfsade på men som vi behöver bli bättre på med tanke på utvecklingen är att utveckla våra egna spelare. Damfotbollen behöver gå samma väg som svensk herrfotboll behövde göra för några år sedan. Vi behöver bygga våra egna akademier och utbilda spelarna och sedan sälja dem dyrt som fan till de klubbarna som är villiga och kapabla att betala för dem, säger Unogård och ler.

Vad är då nästa steg för damfotbollen?

– Tv-avtal är jättecentralt i Sverige. Vi måste få ett sånt så att det kommer ännu mer pengar uppifrån. Sedan internationellt tycker jag det är spännande att se om det börjar spilla över på publikintresset. Jag vet till exempel att det finns supporterrörelser i England som börjar bli less på hur pengastinn herrfotbollen är och att det kostar multum att gå på matcherna. De har inte råd att köpa säsongskort längre. Sedan finns inte klubblojaliteten kvar utan spelare går kors och tvärs med korta avtal. Då finns det de som börjar titta åt damfotbollen eftersom den är renare och klubbkänslan finns kvar. Arsenal börjar få mer och mer intresse till sin damfotboll och det finns Arsenalpoddar som inte nämnt ett knyst om damfotbollen tidigare men som nu har hela avsnitt om damlaget eftersom det ger ett mervärde. Även Luleå hockey är ett lysande exempel. Där är det samma supportrar som går på damhockeyn som herrhockeyn.

3.3.3 Asllani –inte bara stjärna utan också varumärke

Kosovare Asllani är inte bara en av landslagets stora profiler på planen. Hon har också byggt upp ett starkt varumärke utanför. Därför har hon inte bara en agent – utan två. "Vill man samarbeta med mig och vill man länkas ihop med mig och mina värderingar då kommer det att kosta", säger hon.

Förändringens vindar blåser. Damfotbollen är på frammarsch och Kosovare Asllani är en spelare som är mitt i vimlet. När det snackas om att spelare hellre åker utomlands för att tjäna bättre med pengar

valde landslagsstjärnan att göra tvärt om och flytta hem. Det var några dagar kvar tills VM-äventyret skulle börja för henne när vi träffades på Linköping Arena. Alltså var det där och då inte klart att hon skulle lämna Linköpings FC – trots att det redan då hade diskuterats om det i olika forum.

Kosovare Asllani, landslagsspelare.

– En anledning till att jag återvände till damallsvenskan var att jag ville tillbaka till Sverige när jag fortfarande spelar min bästa fotboll. Jag ville inte komma tillbaka när jag är för gammal, säger Asllani och skrattar till.

– Men jag saknade också Sverige eftersom jag hade varit utomlands i sju år. Samtidigt är det ingen hemlighet att jag var i städer där det hände grejer med terrordåd, vilket gjorde att jag ville ha mer tid med mina nära och kära.

Dock var det inte mycket som hade förändrats i Linköping FC. Saker och ting kanske till och med har försämrats. När Asllani var yngre fanns en fystränare i LFC som bland annat fokuserade på snabbhet och styrka hos spelarna i laget. Det finns inte längre. Men i det stora hela är det ungefär samma förutsättningar som innan.

– När det kommer till storleken på tränarstaben, som jag tycker är den största skillnaden utomlands och i Sverige, är det ungefär likadant som när jag lämnade. Utomlands har man råd att lägga ner pengar på allt runt omkring och folk som ska utveckla produkten, det vill säga vi spelare. Men allting handlar inte om ekonomi när det kommer till att saker ska skötas professionellt, säger Asllani och tystnar.

– En sak som jag själv reagerade på när jag kom tillbaka till Sverige var att media kunde komma och gå hur de ville och kunde stå utanför vårt omklädningsrum efter en träning och be om en intervju. Jag vill först och främst få frågan, att det ska planeras in och kanske veta vad intervjun ska handla om. Det handlar inte bara om ekonomi utan om att ha ett professionellt tankesätt. Där är Sverige några år efter.

Tittar man på faciliteterna som finns på Linköping Arena finns dock inte mycket att klaga på. Hon påpekar dock att konstgräsmattan som nu har bytts ut borde försvunnit för flera år sedan.

– Den var under all kritik. Under den första träningen märkte jag att den var brutalt hård. Sedan är ledarstaben professionell när det kommer till att planera träningar och sånt, där ligger vi på en bra nivå i Sverige. I PSG var det mycket snack de första åren om att vi ville satsa, men ändå hade vi knappt ett omklädningsrum och en plan som var under all kritik. Vi hade inget gym och tränarna hade inget öga för den fysiska biten. Där var klubben mitt i en fas för att bygga upp något. Det har blivit bättre nu men under de första åren jag var där var det fortfarande bättre i Sverige. Manchester City går det dock inte att jämföra med. Där hade man samma faciliteter som herrarna och vi hade tillgång till alla specialister på heltid. Men där är ju inte ens herrlagen i Sverige i dag, säger Asllani och ler.

Vad tycker du att damallsvenskan ska fokusera på för att kunna konkurrera med ligorna utomlands?

– Det jag tycker man ska utveckla är framför allt tankesättet. Man ska inte bara se det man inte har utan man ska göra det bästa av det man har. I Linköping finns det mycket möjlighet att bygga upp spelare och ge dem möjlighet till att utvecklas. Sedan handlar det om att lyfta fram att det är ett bra levnadssätt här och att man får spela i en jämn liga, vilket kan locka. Om det bara fanns lite bättre ekonomi är jag övertygad om att även de bättre spelarna skulle vilja komma hit. För det är en jämn liga och man har bra faciliteter och ett bra rykte som land att bo i.

Ekonomiskt då. Är det stor skillnad lönemässigt om man jämför damallsvenskan med ligorna utomlands?

– Jämför man medelinkomsten utomlands och här är det bättre utomlands. Sedan finns det alltid undantag. Men självklart hade jag kunnat tjäna mer om jag hade varit kvar utomlands. I Sverige ligger väl medellönen på runt 10 000 kronor i månaden. Sedan beror det på vilken klubb man spelar för. Nu har jag varit i PSG och Manchester City, det är inga små klubbar som man skrattar bort. I Manchester City har de dock lönetak. Men ekonomiskt ligger också damallsvenskan efter. Utomlands är de framgångsrika herrlagen kopplade till damlagen vilket de får sin ekonomi ifrån, eller i alla fall stöttning ifrån.

Utvecklingen generellt – det har hänt mycket omkring damfotbollen. Vad säger du om det?

– I världen har det hänt mycket och det är för att det pumpas in pengar i produkten, bland annat till marknadsföring. Vi kan spela hur bra fotboll som helst men om vi inte marknadsför oss kan man aldrig få in den ekonomiska biten. Kolla bara på oss i Linköping. Det syns ingenstans att vi har matcher. Hur ska då folk veta om att vi spelar? De som verkligen är intresserade går såklart in på hemsidan, men vi måste synas mer för att folk ska vilja komma hit. De unga tjejerna som växer upp nu ska vilja komma och se oss spela fotboll. Det gör ganska mycket att bara ha någon som filmar lite på träningarna eller tar någon bild och gör det snyggt. Det gör att yngre ser det och tänker "shit, jag vill också spela i Linköping när jag blir stor", säger Asllani bestämt.

Det är ett ord som hon återkommer till flera gånger i intervjun: professionalitet. Oavsett om det handlar om marknadsföring, media eller hur spelarna ser på sig själva ska det andas proffsighet. Damfotbollsspelare i dag ser inte alltid värdet i sig själva och tackar gärna ja till saker på ren rutin – men det gör inte Asllani.

– I den här tiden med sociala medier måste man marknadsföra sig själv och där handlar det inte om ekonomi utan om att lyfta oss som förebilder, lyfta oss som stjärnor och oss som en produkt man eftertraktar. Jag är nog en av väldigt få som ställer krav. Det ska vara ordentliga förberedelser och man kan inte gå med på att göra vad som helst. Jag tackar nej till otroligt mycket för att jag känner att det inte är värt det. Bara för att man är damspelare ska man inte göra allting gratis. Om vi inte behandlar oss själva som proffs. . . Varför skulle någon annan göra det?, säger hon.

Om det är någon svensk damfotbollsspelare som också lyckats knyta till sig de stora sponsorerna är det Asllani. Många spelare har endast en agent som sköter kontrakten – hon har två. En som sköter det traditionella med kontraktsskrivningar och en som sköter marknadsförings- och sponsringsförfrågningar.

– Om man tittar på vilka företag jag jobbar med är det inga små företag. Vill man samarbete med mig och vill man länkas ihop med mig och mina värderingar då kommer det att kosta. Det ska vara värt att göra det och vi vill stå för produkten. Samtidigt vill vi ta damfotbollen till nästa nivå och jag ställer också dessa krav för att hjälpa nästa generations fotbollsspelare.

4. Analys

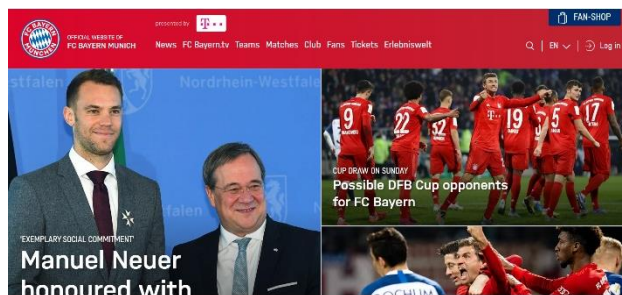
I analysen går jag igenom hur min uppfattning är av kommunikation för de fyra olika damlagen. Trots att de tre storklubbarna har stora varumärken finns det saker i kommunikationen som kan förbättras även hos dem. Däremot är det något som de svenska klubbarna kan ta vara på och använda till sin fördel.

4.1 Bayern München

Den tyska storklubben har 49 miljoner som följer deras officiella Facebook-sida. På det här kontot innehåller majoriteten av inläggen saker om herrfotboll. Dock har tjejerna ett eget konto som heter "FC Bayern Frauen" och som har hela 3,7 miljoner följare. När jag tog upp den stora följarskaran för tränaren Thomas Wörle trodde han att det berodde på att flera följer tjejerna endast för att kontot har "FC Bayern" i namnet. Det är något som jag tycker nedvärderar dem ganska ordentligt. För med "frauen" i namnet är det väldigt tydligt att det är ett konto för att kunna följa de kvinnliga fotbollsspelarna. Just att det är miljoner som följer endast damverksamheten borde snarare vara en signal för klubben om att ett stort intresse även finns för den kvinnliga sidan. I mina ögon är det otroligt konstigt att inte lyfta fram det ännu mer.

Den här klubben har dock givit damspelarna otroligt bra förutsättningar i kombination med att Bayern Campus byggdes. Här har de tillgång till gym, allt som behövs när det gäller läkarteam och massörer, en matsal med allt energiintag som krävs för att kunna prestera och en arena som har perfekt kapacitet för var damfotbollen i Tyskland står idag. Det andades professionalitet i hela området och spelarna har verkligen allt som krävs för att kunna leverera på en hög nivå. Dessutom tjänar alla pengar på sin fotboll och även de yngre spelarna som tar klivet upp skriver på proffskontrakt tidigt.

Klubben framhäver också gärna att de har haft sin damfotbollsverksamhet i 50 år och att den är en viktig del av helheten. Men precis som i Sverige får jag en känsla av att man gärna pratar om en satsning men inte gör den riktigt fullt ut. Trots att klubben har ett otroligt stort fönster på grund av det starka varumärket och den stora följarskaran på sociala medier så får tjejerna nästan ingen exponering i de officiella kanalerna. Går man in på deras hemsidan <https://fcbayern.com/> får du leta på underflikar för att ens hitta ett kvinnligt ansikte. Samtidigt kallas herrlaget "First team" och damlaget "Women", vilket antyder på att damlaget står en rang under herrarna. När jag skulle hitta var damerna spelar sina matcher var det omöjligt att hitta vilken arena de spelar på. Jag hamnade också fel när jag skulle kolla på matchen som spelades när jag var där eftersom den enda arenan jag hittade kopplat till damerna var "Grünwalder Stadion". Det visade sig vara den arenan de spelade på innan Bayern Campus byggdes och att de inte är verksamma där längre. Ett ganska tydligt tecken på att informationen omkring damerna inte var uppdaterat och att kommunikationen inte är klockren.

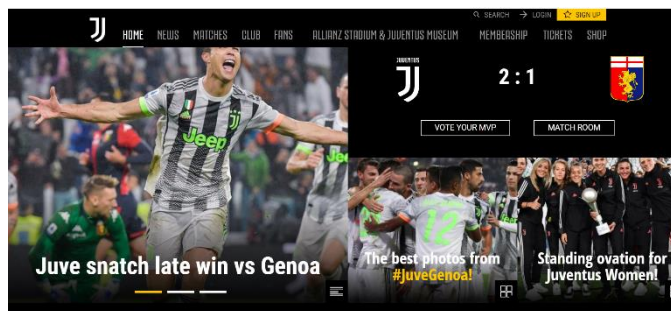

En summering av besöket hos Bayern München är alltså att förutsättningarna för de kvinnliga fotbollsspelarna är exceptionell, men att kommunikationen behöver förbättras. De lägger stora pengar på att få dit bra spelare och vill konkurrera fotbollsmässigt, men lägger inte ner en lika stor

investering i att nå ut till en ny publik och fans som kan tillkomma genom att kommunicera ut damfotbollen mer.

4.2 Juventus

Juventus damlag har endast funnits i två år – men ändå var jag väldigt imponerad över den satsningen som gjorts från start. Att fotboll är som en religion i Italien är det inget snack om. Trots att tjejer som spelar fotboll fortfarande inte anses som ”normalt” i landet har det gjorts en ordentlig satsning. Alla herrlag i Serie A är tvungna att ha en ungdomsverksamhet för tjejer för att ens få spela i högstaligan, vilket har tvingat klubbarna till att vara en del av en strukturell förändring. Något som är intressant är att mentaliteten i samhället är att tjejer inte ska spela fotboll, men ändå är min känsla att det är en jämställd syn på kvinnorna och männen när de väl är på fotbollsplanen ändå. Fotbollsspelarna har exakt samma press och förväntningar på sig och fotboll är trots allt fotboll oavsett vilket kön personen har på planen.

På så sätt har publiken följt med när matcherna tv-sänds via Sky Sports och kanalen vill nu förlänga avtalet med ligan.

När jag klickar mig in på Juventus hemsida finns det tre bilder på startsidan och en av dem är på damspelarna. På något sätt tycker jag det är spännande att en klubb som är så pass ny med att ha ett damlag ändå visar upp att det finns. I jämförelse med Bayern München är kommunikationen bättre, trots att Bayern har haft sitt lag i 50 år.

Dock räknas inte damspelarna i Italien som proffs utan står skrivna under amatörkontrakt och får därför inte tjäna mer än 30.000 euro per år före skatt. Där är det dock en förändringsprocess igång med flera som börjat höja rösten och försöker förändra orättvisorna.

Den stora kampen som Juventus, Italien och Serie A tampas med handlar egentligen inte om att klubbarna inte gör sitt yttersta för att framhäva damerna utan snarare om strukturerna och de politiska bestämmelserna som hämmar utvecklingen. För hos Juventus har nu damerna tillgång till Juventus center med en bra fotbollsplan, fräscha faciliteter med tillhörande gym samt läkarteam och massörer med mera som alltid finns till förfogande vid behov. Klubben storsatsade också på seriefinalen mot Fiorentina och marknadsförde eventet ordentligt, vilket resulterade i en publik på uppåt 40.000 som såg matchen på plats. Investeringen som görs från klubben handlar inte bara om att ge tjejerna bra förutsättningar på och omkring fotbollsplanen utan också stärka varumärket.

På grund av att det är så få kvinnliga utövare i landet handlar den yttersta kampen om att öka antalet yngre tjejer som börjar med fotboll. Om några år tror jag dock att lagen i Serie A kommer vara något att räkna med även när det gäller framgångar i Champions League. Då har den yngre generationen nu växt upp och förmodligen tagit klivet in i elitfotbollen. Just nu är dock inte kvalitén tillräckligt bra för att konkurrera med topplagen i Europa.

4.3 Ajax

Inför besöket hos Ajax trodde jag att nivån skulle vara riktigt låg och att förutsättningarna skulle vara på samma nivå som hos de damallsvenska klubbarna. Men jag hade fel. I år är alla damspelare i Ajax fulltidsproffs och behöver inte ha något extrajobb vid sidan av sin fotbollskarriär. Damlaget har ett eget gym - som dock inte var på samma toppnivå som hos Juventus och Bayern Munchen. Men de har som en egen klubbstuga med kontor, gym och omklädningsrum där det som behövs finns utan att vara något extraordinärt. Även här har damlaget egenanställda massörer och läkarteam och i en större byggnad finns matsalen där både damlaget och herrlaget äter. Utöver det finns det flera fotbollsplaner och även en plan innanför en airdome som kan användas vid sämre väder.

Damlaget här har alla förutsättningar för att kunna prestera på en hög nivå och när alla spelare nu är heltidsproffs kan de fokusera hundra procent på sin fotboll. Dock är det endast Ajax i ligan som har dessa förutsättningar, vilket också gör att ligan är väldigt ojämn. De bästa holländska spelarna återfinns utomlands och i Eredivisie är det endast åtta lag som tampas om titeln som landets bästa lag. Dock är det bara tre lag som brukar vara med i toppen eftersom de andra lagen inte har samma förutsättningar. Därmed är inte ligan speciellt het och många av landets bästa spelare återfinns utomlands. I landslaget var det sex spelare i VM-truppen 2019 som tillhörde nederländska lag, och fem av dem tillhörde Ajax.

Ajax är i en förändringsprocess när det gäller damverksamheten och satsar på att marknadsföra och stärka damsidan mer. Klubben har fått en större förståelse för att om fler människor känner sig inkluderade i klubben stärks varumärket. Målsättningen är att skapa förebilder och om du är en fotbollsspelare handlar det inte bara om det du presterar på planen utan också det du gör utanför. Var du än är ska du representera varumärket och också vara en bra förebild. Dock är det tydligt att de som går på matcherna tillhör en helt annan målgrupp än de som går på herrmatcherna. Det är också något som klubben insett och måste förhålla sig till när de framställer produkten. Dock är de fortfarande i starten och under tiden jag var där var de bland annat mitt uppe i att bland annat uppdatera hemsidan där det nu är väldigt svårt att ens hitta att det finns ett damlag.

4.4 Linköping FC

Det damallsvenska laget Linköping FC har ingen herrsida kopplat till sig utan står helt själva. De la ner sitt F19-lag inför säsongen och har därför inte heller någon ungdomsverksamhet. I skrivande stund har de dock gått tillbaka till sina rötter hos Linköping Kenty och kommer nästkommande säsong samarbeta med ett F17-lag. Majoriteten av F-17-spelarna kommer att vara från Kenty och sedan kommer det också tillkomma spelare utifrån.

Fördelen med att LFC står på egna ben är att allt fokus ligger på damerna. De har en nybyggd arena med bra förutsättningar med tillhörande gym som flera lag kan ta del av. De har dock inte exemplariska förutsättningar med ett egenanställt läkarteam trots att de har tillgång till det via ett samarbete med en klinik.

Alla spelare är inte heltidsanställda proffs utan några av spelarna måste studera eller jobba vid sidan av fotbollen för att få det att gå runt ekonomiskt.

Inte heller finns det någon anställd kommunikatör som har hand om hemsidan och de sociala kanalerna utan de anställda hos klubben hjälps åt med att hantera de olika kanalerna. Samtidigt är det förståeligt, på grund av den ekonomiska situationen, att det inte finns någon kommunikatör i klubben. Dock kan det bli en negativ cirkel. Om kommunikationen inte fungerar fullt ut och man inte når ut är det också svårt att få publikintäkter.

Jag tror också att en klubb kommer längst om man har både en dam- och en herrsida som kan hjälpa varandra att dra varumärket framåt. På samma sätt som det är dåligt att inte herrsektionen hos de stora elitklubbarna lyfter fram damerna är det på samma sätt dåligt att LFC inte har ett herrlag där man kan vara draglok åt varandra. Ju fler människor som känner sig representerade för en klubb ju fler kommer på matcherna och vill förknippas med varumärket. Därmed tror jag att Linköping som varit ett så starkt varumärke just mot damfotboll kan hamna på efterkälken när de lagen som har båda sidorna börjar satsa. Både ekonomiskt och varumärkesmässigt.

Dock behöver kanske inte LFC starta ett herrlag för att hänga med. Just nu finns herrklubben FC Linköping City på samma arena med målsättningen att ta klivet upp till superettan. Om de lyckas ta klivet upp är det ett perfekt tillfälle för de båda klubbarna att kunna hjälpa varandra i sin marknadsföring och samarbete närmare. På så sätt skulle Linköping FC fortsatt stå starka på egna ben och det finns inte heller någon risk att en herrverksamhet mjölkar ur damsidan på pengar. Samtidigt kan klubbarna ta fördel av varandra och stärka upp respektive varumärke genom att till exempel synas på stan tillsammans eller marknadsföra matcherna ihop.

Det skulle innebära mindre kostnader för de båda klubbarna och förhoppningsvis mer publik till matcherna – en win-win-situation.

5. Diskussion

Vad kan svensk damfotboll och kanske herrlagen i allsvenskan ta lärdom av genom att se hur storklubbarna utomlands jobbar? Vad behöver damallsvenskan göra för att hänga med i utvecklingen? Dessa frågor och flera redogör jag för i stipendierapportens diskussionsdel.

5.1 Löner först – kommunikationen sen. Fördel eller nackdel?

När jag tittar närmare på framför allt Ajax och Bayern München så har de valt att ta den omvända vägen för att ta damsektionerna framåt. De har inte en jättestor publik på sina matcher och därmed inte en stark publikintäkt - men har ändå valt att heltidsanställa sina kvinnliga fotbollsspelare. De ser inte fotbollsspelarna som endast fotbollsspelare utan de är också anställda just för att representera klubbens varumärke. På lång sikt är målet att tjejerna som växer upp nu har kvinnliga förebilder att se upp till och också kommer följa klubben under sin uppväxt. Det blir helt enkelt en investering för klubbarna som de på lång sikt vill ska löna sig. Det här handlar alltså inte bara om publikintäkter utan om allt runt omkring. En liten tjej som älskar fotboll växer upp och köper lagets tröjor, muggar och planscher med mera och blir på så sätt en plusaffär för klubben.

Problematiken med det här är att damsektionerna just nu på pappret är en minusaffär. Herrlagen står fortfarande högst i rang och om det börjar gå sämre för dem är risken att klubbarna vill dra ner

på sina kostnader. Då är det väldigt lätt att se att damlagen är ett minustecken på kontot och också väldigt lätt att argumentera för varför man ska dra in på pengarna där.

Det här är något som jag tror de svenska klubbarna som både har herr- och damlag kan ta fördel av. Om man bestämmer sig för att stärka upp kommunikationsdelen först och på så sätt öka publiken till damernas matcher på ett mer naturligt sätt så kan lönerna också öka succesivt. Sen ska damspelarna såklart ha pengar för att de stärker varumärket. Men det blir lättare att argumentera för nyttan av ett damlag om lönerna går hand i hand med intäkterna från både publiken och försäljningen av till exempel matchtröjor och halsdukar.

Där sticker dock Juventus ut lite eftersom de från start har stärkt upp kommunikationen - både med tv-avtal men också genom rekordmatcher och annan marknadsföring. Sen blir ju höga löner för damerna en ickefråga för Juventus eftersom Italien som land fortfarande har damfotbollen skriven som en amatörsport där lönetaket ligger på 300 000 euro per år för skatt.

5.1.2 Hammarby – en klubb på rätt väg

En klubb som verkligen nått fram till mig under året som gått är Hammarby. De har ett damlag i elitettan och ett herrlag i allsvenskan som verkligen tillsammans har steppat upp sin kommunikation. I mina ögon har deras varumärke blivit starkare på grund av att de mer och mer börjat lyfta fram damerna och herrarna tillsammans. Trots att jag egentligen inte har någon stark koppling själv till Hammarby sedan tidigare, förutom att jag spelat fotboll mot laget som ung, så var jag och såg den sista omgången där Hammarby mötte Uppsala på plats på Kanalplan i elitettans sista omgång. Under året som gått har man fått följa damerna via deras officiella kanaler och i marknadsföringen syns herr- och damspelare tillsammans. Utöver det har höjdpunkterna från damernas matcher lagts upp och damspelarna har fått utrymme för att profilera sig själva. Både spelarnas personligheter som människor men även spelartyperna på planen har lyfts fram vilket har gjort att supportrarna fått lära känna tjejerna på ett helt nytt sätt.

Såklart är det mycket herrfotboll på kanalen också. Men den kommunikationen som har framställts från damsidan har varit lika genomarbetad som herrarnas och de har fått det utrymme de förtjänar.

Allt detta har också givit resultat publikmässigt. Hammarby har slagit publikrekord i elitettan och supporterskaran har ökat. Under säsongen som gått har enskilda personer från publiken lyfts fram i media som anledningar till att intresset har ökat då de bland annat har dragit ihop en stor klack. Men som den kommunikationsnörd jag är kan jag inte frånga att marknadsföringen också har varit en otroligt viktig del till att dessa människor ens börjat engagera sig från början. Om inte Hammarby som klubb hade gjort ett så bra jobb som de gjort under säsongen hade inte heller jag varit på Hammarby IP under den sista gången. Jag kan villigt erkänna att anledningen till att jag själv var på

Hammarby Fotboll
1 november kl. 19:25 · 🌐
Efter 129 tävlingsmatcher (plus 7 i kommentatorsbåset) och 13 mål i Hammarby bär flyttlasset utomlands för "Cattis". Tack för allt och stort lycka till i framtiden!
Läs mer här: https://www.hammarbyfotboll.se/.../cattis-lamnar-tuffaste-be...

plats var för att klubben varit bra på att få pulsen att öka inför avgörandet. Nu är det bara för flera klubbar att se och lära.

5.2 Damfotbollen når ut till en annan publik än herrfotbollen

När jag besökte Ajax och Bayern München fick jag också se matcherna som spelades under tiden jag var där. På plats var det drygt 1500-2000 personer på respektive match. En sak som stack ut för mig på plats var att jag fick en insikt i att det är en helt annan målgrupp som går på damfotboll än på herrfotboll. Om man tittar på publiken under en herrmatch i de större ligorna är det ofta grabbgång som tillsammans går på matcherna. De kanske tar en öl tillsammans inför och om man får generaliserar är det ofta också en ganska grabbig stämning både på sitt- och ståplats.

Under dammatcherna jag var på var det istället mycket familjer och väldigt många småtjejer som sprang runt med målade ansikten. Far- och morföräldrar tog med sina barnbarn och en väldigt familjär stämning fyllde arenan.

På Ajax match fanns det möjlighet att köpa alkohol under matchen (kanske även på Bayerns match, men det var inget jag la märke till) och det fanns en klick i klacken som kanske hade druckit en droppe för mycket. Men i det stora hela var det en helt annan energi och en helt annan typ av grupper som tillsammans gick och kollade på fotbollen.

Det här är också något som är bra att ha i bakhuvudet när man marknadsför damfotboll. Det går inte att kopiera marknadsföringsmallen från herrsidan rakt av, utan det gäller att anpassa den för en helt annan målgrupp. Såklart är det här även en fördel när det gäller att stärka upp varumärket. Om klubbarna kan nå ut till en helt annan målgrupp genom damfotbollen finns det alltså en ännu större publik att nå ut till.

Dock är det viktigt att förstå att det här inte hindrar klubbarna att marknadsföra herr- och damsektionen gemensamt för att visa variation. När det gäller att till exempel sälja matchtröjor eller liknade är det bara bra att så många sidor som möjligt representeras.

5.3 Hur ska damallsvenskan hänga med i utvecklingen?

En stor fördel för fotbollen i Sverige är föreningsuppbyggnaden och det ideella arbetet som många gör i diverse klubbar. Dock finns det också en nackdel i Sverige och det är att vi lätt blir lite för tacksamma över att folk ställer upp och vågar inte ställa krav. Allt som oftast är det föräldrar som tränar barn i unga åldrar och föreningarna bara tackar och tar emot för att det finns någon eller några som ser till att ungdomslagen ens existerar. Men för att spetsen i damallsvenskan ska bli bättre måste fotbollsutvecklingen hos bredden bli mycket bättre. En viktig aspekt för att damallsvenskan ska bli starkare är just att tränarna för de yngre åldrarna får en bra utbildning. Bäst av allt vore det om det ställdes högre krav på att de föräldrarna som är ledare i lagen får en tränarutbildning. Här borde förbunden skapa starkare samarbeten med klubbarna och anordna obligatoriska utbildningsplaner. På så sätt skulle kvalitén bli bättre och vi i Sverige skulle också utbilda bättre spelare som senare kan ta klivet upp till damallsvenskan.

Sanningen är att damallsvenskan inte kommer kunna mäta sig med den ekonomin som finns utomlands inom den närmaste framtiden. Därför ser jag snarare en framtid för ligan som just en

utbildningsliga för de yngre och talangfulla spelarna som kommer upp i kombination med spelare som kanske varit utomlands och vill trappa ner på hemmaplan. Alltmer kommer det bli viktigt att skriva utvecklingsavtal, likt det som finns i herrarnas ishockey kopplat till NHL. Där får de klubbarna som varit med och fostrat en spelare en övergångssumma när spelaren skriver kontrakt med ligan. Samtidigt är det också viktigt att de damallsvenska klubbarna inte släpper spelare under kontrakt gratis. När pengarna nu finns inom organisationerna får inte klubbarna bli fega utan måste våga ta betalt och förstå värdet. På så sätt kommer inte Sveriges högstaliga bli totalt överkörd när de större klubbarna visar intresse för spelare i ligan. Sedan har damallsvenskan en fördel av att vara en jämn liga. På så sätt kan många talanger även från utlandet vända blicken mot Sverige för att få den bästa utbildningen fotbollsmässigt här för att sedan ta steget till de större ligorna. Allting handlar inte alltid om pengarna som kommer in på kontot varje månad utan också vad en spelare kan få ut av att vara i Sverige. Landet Sverige är också ett land som många ser som tryggt och där du har en hög livskvalité utanför fotbollen. Om man skrollar upp och läser intervjun med Petronella Ekroth ger hon ett bra exempel på det – att fotbollen är inte allt. Det handlar om att trivas med privatlivet där man är också.

På samma tema behöver de damallsvenska klubbarna skapa starka akademier med utbildade tränare för ungdomarna som kommit högre upp i åldrarna. I de klubbarna som har herr- och damlag borde det kunna skapas lösningar där tjejerna i akademien tränar under samma tid som killarna och där tränarna också kan utbyta erfarenheter med varandra. I vissa fall kanske även killarna och tjejerna kan träna tillsammans. I Nederländerna tränar killar och tjejer ofta ihop där spelarna blir indelade efter nivå och inte efter kön. Det gör att alla spelare har möjlighet att utvecklas på den nivån de är i stunden. De tjejerna som är riktigt duktiga får fortsätta träna med killarna högre upp i åldrarna och majoriteten av spelarna i Nederländernas A-landslag har tränat med killar under sin uppväxt. I Sverige har vi varit väldigt rädda för nivåanpassning eftersom många anser att det är samma sak som att toppa ett lag. Men det här är något som borde diskuteras mer. Hur kan vi använda tränarresurserna som finns i en klubb på bästa sätt? Varför ska inte tjejerna kunna ta del av samma kompetens som finns på herrsidan genom ett närmare samarbete mellan akademierna?

En annan viktig del för att främja damfotbollen är att skriva ett bra tv-avtal. Jag skäms faktiskt lite över att damallsvenskan inte lyckats skriva ett bättre avtal än vad de gjort med tanke på att ligan fortfarande står ganska starkt. Den har fortfarande ett relativt bra rykte om sig då flera yngre spelare har utbildats i ligan och nu tagit klivet ut till storklubbar i Europa. Samtidigt är det frustrerande att se hur damallsvenskan nu också sänds i Mexiko och att EFD (Elitfotboll Dam) går ut och säger att de inte får några stora summor för det. Hur kan man skriva ett tv-avtal utomlands utan att det generera större pengar till ligan? Det är en gåta för mig. För att damallsvenskan verkligen inte ska hamna efter mer än nödvändigt är ett riktigt bra tv-avtal en av de absolut viktigaste punkterna.

På den fronten har jag dock börjat att tänka ett steg längre. Förra säsongen gjordes en stor satsning på e-allsvenskan där de herrallsvenska klubbarna också värvade in e-sportspelare till sitt nya Fifa-lag. I ett avtal med Dplay har större delen av matcherna sänts på webb-tv och slutspelsmatcherna har varit live på Discovery Networks marksända kanalerna. Genom att använda sig av bland annat Youtube har ligan nått ut till en ny målgrupp. Genomarbetade inslag har publicerats där man lärt känna spelarna på djupet och fått dem att framstå som stjärnor. Satsningen kommer att fortsätta även nästa säsong där flera klubbar nu också hänger på. En fråga jag ställer mig är om en liknade satsning skulle kunna göras för damallsvenskan? Istället för att gå samma väg som herrallsvenskan skulle ligan istället kunna lära sig av hur e-allsvenskan på kort tid fått ett stort genomslag.

Jag la fram Hammarby som ett bra exempel på där kommunikationen blivit bättre och det är något som ligan i sig också måste förbättra. På de officiella kanalerna för damallsvenskan måste kommunikationen bli betydligt vassare och då ligan har så pass många profilstarka spelare måste de ta vara på dessa mycket bättre. Just nu används de sociala medierna mer som en informationskanal där man skriver ut vilka matcher som spelas och sedan resultaten i matcherna. Kanalerna borde först och främst användas för just storytelling och lyfta fram de olika personligheterna som finns i klubbarna - likt Hammarby gjort så bra i sina kanaler – fast med ett större perspektiv. Damallsvenskan måste bestämma sig för vilken historia de vill stå för och framhäva den fullt ut. Genom bra kommunikation kan man också skapa nya stjärnor och på så sätt också öka intresset från företag att vilja synas med produkten. Allt mer fotbollsspelare bygger upp sig själva som ett eget varumärke och använder sina egna sociala kanaler för att marknadsföra produkter och förknippas med olika märken. Det här är något som även ligan och lagan skulle nyttja mer även för sina egna kanaler. I Ajax måste till exempel damerna använda vissa märken för att sponsoravtalen med klubben är skrivna på det sättet och de får därför inte använda andra konkurrerande märken. Även där finns det en stor intäktskälla om man jobbar hårdare för det.

Den största förändringen som dock måste ske handlar om inställning. Även om spelarna inte tjänar miljonbelopp kan man fortfarande föra sig som att fallet är så. Lagen, ligan och klubbarna måste ha en tro på produkten och stå rakryggad i allt som görs. I flera fall känns det som klubbarna och ligan nedvärderar sin produkt. Hur ska man kunna sälja en produkt som man själv inte tror på? Såklart kommer det vara en investering till en början och det tar tid att skapa lönsamhet i en ny satsning. Det går inte att göra stora marknadsinsatser en eller två gånger och tro att det kommer skapa en stor förändring och lönsamhet över en natt. Att förändra beteenden tar tid och det kommer förmodligen ta flera år innan insatserna som sker nu ger stora resultat. Dock tror jag också att det kan gå snabbare än vad man tror genom att små detaljer förbättras. Bara genom att damernas matcher syns tydligt på hemsidorna och att de får synas mer på de officiella kanalerna är en liten sak som är ett stort steg i rätt riktning.

Någonting som var väldigt tydligt under min resa är dock att Sverige är väldigt bra på att prata om jämställdhet, men ligger väldigt långt ifrån att vara jämställda. Flera av det herrallsvenska klubbarna har inte ens ett damlag. När jag var hos Juventus och fick veta att förbundet för fyra år sedan ställde krav på att alla herrlag i Serie A skulle starta en flickverksamhet stod jag undrandes till varför vi i Sverige inte har det så. Juventus manager Stefano Braghin förstod inte mitt resonemang eftersom förbundet i Italien hade gjort denna bestämmelse på grund av att de har så få kvinnliga utövare. Men min poäng med det hela handlar snarare om att tjejer ska ha samma rätt att kunna drömma om att spela i de elitlagen som finns i Sverige nu när de växer upp. Precis på samma sätt som tjejerna i Italien ska ha rätten att drömma om att få spela för Juventus i framtiden ska tjejer här kunna drömma om att spela för IFK Göteborg. Problemet här ligger i att vi själva inte förstår att vi inte är jämställda och att klubbarna här endast ser damlag som en kostnad snarare än något som stärker varumärket. Åker du till Italien så har de ändå en förståelse för var de står och är väldigt medvetna om problematiken. Men här i Sverige är vi istället blinda för den.

Dock så tror jag att de svenska klubbarna som inte investerar i damlagen nu kommer hamna efter om några år. Intresset för damfotboll växer i en rasande fart runt om i världen och vi ser hur större sponsoravtal skrivs och hur mer pengar kommer in i sporten. De herrlag som inte har damlag och som inte är en del av förändringen från början riskerar att hamna i skuggan av de klubbar som

faktiskt satsat från start. Samtidigt som det blir mer och mer accepterat runt om världen för tjejer att spela fotboll ju mer ökar också intresset från dessa tjejer att följa sina favoritlag. I dag har tjejerna chansen att få kvinnliga förebilder från start och kommer förmodligen lägga sina pengar och sin tid på just de lagen där förebilderna finns under sin uppväxt. Vad resultatet av den här utvecklingen blir får framtiden utvisa.